

Vides pārraudzības valsts birojs

Rūpniecības iela 23, Rīga, LV-1045, tālr. 67321173, fakss 67321049, e-pasts vpvb@vpvb.gov.lv, www.vpvb.gov.lv

Rīgā

28.02.2020

Atzinums Nr. 4-03/6

Par Ventspils novada attīstības programmas 2020.-2026. gadam

Vides pārskatu

SIA “Plānošanas darbnīca” 2020. gada 11. februārī Vides pārraudzības valsts birojā (turpmāk – Birojs) ir iesniegusi Ventspils novada attīstības programmas 2020.-2026. gadam (turpmāk – Attīstības programma) stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma (turpmāk – SIVN) vides pārskatu (turpmāk – Vides pārskats). SIVN veica un Vides pārskata projektu sagatavoja SIA “Plānošanas darbnīca” (turpmāk – Izstrādātāja).

Likuma “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” (turpmāk – Novērtējuma likums) 23. pieci prim panta sestā daļa noteic, ka Birojs sniedz atzinumu par Vides pārskatu, ņemot vērā Vides pārskata atbilstību normatīvo aktu prasībām un izraudzītā risinājuma pamatojumu, kā arī nosaka termiņus, kādos izstrādātājs pēc plānošanas dokumenta apstiprināšanas iesniedz kompetentajai institūcijai ziņojumu par plānošanas dokumenta īstenošanas tiešu vai netiešu ietekmi uz vidi, arī Vides pārskatā neparedzētu ietekmi. Turpat noteikts, ka gadījumā, ja izraudzītais risinājums nav pietiekami pamatots, Birojs atzinumā norāda iebildumus, kas ņemami vērā, lemjot par plānošanas dokumentu apstiprināšanu.

Šis Biroja atzinums par Vides pārskata projektu sagatavots atbilstoši Novērtējuma likuma 23. pieci prim panta sestās daļas prasībām, vērtējot izraudzītā risinājuma pamatojumu un tā ietekmes uz cilvēku veselību un vidi būtiskumu, un tajā ietverti iebildumi, kas ņemami vērā, lemjot par plānošanas dokumentu apstiprināšanu.

I. Vides pārskatā ietvertā informācija un izraudzītā risinājuma pamatojums:

Attīstības programmas Vides pārskats atbilstoši Ministru kabineta 2004. gada 23. marta noteikumu Nr.157 “Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” IV nodaļas “Vides pārskatā iekļaujamā informācija” (turpmāk – Noteikumi Nr.157) 8. punktā noteiktajam ietver šādu informāciju:

1. Attīstības programmas galvenie mērķi un risinājumi

- 1.1. Vides pārskatā ietverta informācija par Attīstības programmas un to ietekmes novērtēšanas mērķiem, ar Attīstības programmas īstenošanu saistītajiem risinājumiem, kā arī vides problēmām un ietekmes aspektiem, kas ar šādu risinājumu īstenošanu varētu būt saistīti.
- 1.2. Novērtējis iesniegto Vides pārskatu, Birojs konstatē, ka Attīstības programmas izstrādes mērķis ir izstrādāt Attīstības programmu, kurā noteikts rīcību kopums, lai pašvaldība sasniegtu novada ilgtermiņa prioritātes, ņemot vērā Ventspils novada ilgtspējīgas attīstības stratēģiju

(turpmāk – Attīstības stratēģiju), līdz šim spēkā esošās attīstības programmas izvērtējumu, kā arī nacionālos, reģionālos un kaimiņu pašvaldību plānošanas dokumentus. Attīstības programmā tiek noteiktas novada vidēja termiņa attīstības prioritātes (kas balstītas uz esošās situācijas novērtējumu, tematisko, speciālistu un vadības darba grupu un aptaujas rezultātiem), turpmākās rīcības, veicamie uzdevumi un to īstenotāji, kā arī nepieciešamie finanšu resursi un Attīstības programmas īstenošanas un uzraudzības kārtība. Attīstības programma sastāv no šādām daļām: 1) Esošās situācijas raksturojums, 2) Stratēģiskā daļa, 3) Rīcības plāns, 4) Investīciju plāns, 5) Īstenošanas uzraudzības un novērtēšanas kārtība, 6) Pārskats par Attīstības programmas izstrādes procesu un sabiedrības līdzdalības pasākumiem.

1.3. Attīstības programmas Stratēģiskā daļa nosaka pašvaldības prioritātes un rīcības virzienus, savukārt Rīcības plānā ir noteiktas rīcības ar uzdevumiem, lai sasniegtu izvirzītos stratēģiskos uzstādījumus:

- 1.3.1. Prioritāte VTP1 – **Veselīga, radoša un līdzdarbīga kopiena** ietver Attīstības programmā izvirzītos rīcības virzienus *RV1 - Kopiena, RV2 – Izglītība un prasmes, RV3 - Kultūra un kultūrvēsturiskais mantojums, RV4 - Sports un veselīgs dzīvesveids, RV5 - Sociālā aizsardzība un veselības aprūpe un RV6 - Pārvaldība un sadarbība*, nosakot to sasniegšanai šādus uzdevumus: 1) U.1.1 Veicināt sabiedrības iesaisti, pašiniciatīvu un lokālpatriotismu, 2) U.1.2 Sekmēt nevalstiskā sektora darbību un ilgtspēju, 3) U.1.3 Īstenot jaunatnes politiku, 4) U.2.1 Īstenot ģimeņu atbalsta pasākumus, 5) U.2.2 Īstenot senioru politiku, 6) U.3.1 Nodrošināt pieejamu un kvalitatīvu pirmsskolas, vispārējo un speciālo izglītību, 7) U.3.2 Nodrošināt dažādodu un kvalitatīvu interešu un profesionālās ievirzes izglītību, 8) U.4.1 Pilnveidot un attīstīt prasmes un iemaņas dažādām mērķu grupām, 9) U.4.2 Pilnveidot izglītības iestāžu infrastruktūru un materiāli tehnisko bāzi, 10) U.4.3. Veicināt veselīgu dzīvesveidu, 11) U.5.1. Pilnveidot sociālās palīdzības un pakalpojumu nodrošinājumu un kvalitāti, 12) U.5.2. Veicināt iestāžu sadarbību drošības sajūtas uzlabošanā, 13) U.5.3. Pilnveidot sociālās palīdzības un pakalpojumu infrastruktūru un materiāli tehnisko bāzi, 14) U.6.1. Nodrošināt efektīvu pašvaldības darbību un pakalpojumus un 15) U.6.2. Nodrošināt ārējo sadarbību un komunikāciju;
- 1.3.2. Prioritāte VTP2 – **Ilgspējīga dzīves vide un droša infrastruktūra** ietver rīcības virzienus *RV7 – Mobilitāte, RV8 - Drošība, RV9 – Inženierinfrastruktūra, RV10 - Mājokļi un nekustamais īpašums un RV11 - Vide un publiskā ārtelpa*, nosakot to sasniegšanai šādus uzdevumus: 1) U.7.1. Uzlabot transporta infrastruktūru un satiksmes drošību, 2) U.7.2. Sekmēt savienojumu un mobilitātes punktu attīstību, 3) U.7.3. Veicināt pasažieru pārvadājumu pieejamības attīstību, 4) U.8.1. Uzlabot sabiedrisko kārtību un pilnveidot drošības infrastruktūru, 5) U.8.2. Veicināt iestāžu sadarbību drošības sajūtas uzlabošanā, 6) U.9.1. Attīstīt pašvaldības infrastruktūru un pakalpojumus, 7) U.9.2. Sekmēt publiskās inženiertehniskās infrastruktūras uzlabošanu, 8) Veicināt ilgtspējīgu atkritumu apsaimniekošanu, 9) U.9.4. Uzlabot kapsētu teritoriju apsaimniekošanu un apbedīšanas sistēmu, 10) U.10.1. Veicināt mājokļu pieejamību un uzlabot daudzdzīvokļu ēku un to pieguļošo teritoriju apsaimniekošanu, 11) U.10.2. Sekmēt energoefektivitātes paaugstināšanu un pašvaldības īpašumu pārvaldību, 12) U.10.3. Veicināt neapsaimniekoto īpašumu un degradēto teritoriju apsaimniekošanu un revitalizāciju, 13) U.11.1. Sekmēt dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu, 14) U.11.2. Sekmēt vides aizsardzību un vides stāvokļa uzlabošanu, 15) U.11.3. Uzlabot publiskās ārtelpas teritoriju pieejamību un labiekārtojumu, 16) U.11.4. Sekmēt publisko ūdeņu apsaimniekošanas un piekļuves iespēju attīstību;
- 1.3.3. Prioritāte VTP3 – **Labvēlīga vide uzņēmējdarbības attīstībai** ietver rīcības virzienus *RV12 - Uzņēmējdarbība un VR13 – Tūrisms*, izvirzot šādus uzdevumus: 1) U.11.1.

Veicināt iesaistīto pušu sadarbību ekonomiskās vides attīstībā, 2) U.11.2. Pilnveidot uzņēmējdarbības vides atbalsta instrumentus un infrastruktūru, 3) U.11.3. Veicināt lauksaimnieciskās darbības attīstību, 4) U.13.1. Veicināt tūrisma un pakalpojumu nozares izaugsmi, 5) U.13.2. Veicināt iesaistīto pušu sadarbību tūrisma vides attīstībā un 17) Attīstīt tūrisma objektus un infrastruktūru.

1.4. Attīstības programmai nav plānoti vairāku alternatīvu scenāriji. Vides pārskatā tas tiek skaidrots ar to, ka Rīcības plānā un Investīciju plānā izvirzītās aktivitātes tiks īstenotas pakāpeniski, atkarībā no pieejamā finansējuma, tehniskajām iespējām un sabiedrības vēlmēm un vajadzībām. Plānošanas dokumentam ir paredzēta *nulles* alternatīva, t.i., kad netiek realizēta Attīstības programma, tādējādi turpmāk netiktu plānota pārdomāta Ventspils novada attīstība.

1.5. Saistībā ar plānotajiem attīstības virzieniem un mērķiem Birojs konstatē:

1.5.1. Saskaņā ar Novērtējuma likuma 1. panta 7) punktu un Noteikumu Nr. 157 8.7. punktu Vides pārskatā identificē, apraksta un izvērtē plānošanas dokumentu un iespējamo alternatīvu ietekmi uz vidi, ņemot vērā plānošanas dokumentu izstrādes mērķus un teritoriju, kura varētu tikt ietekmēta. Dažādu risinājumu novērtēšanas mērķis ir izvēlēties un pamatot piemērotāko risinājumu. Tomēr Vides pārskatā šobrīd kā vienīgā Attīstības programmas alternatīva apskatīta *nulles* alternatīva, kas Biroja vērtējumā pēc būtības drīzāk atbilst Noteikumu Nr.157 8.3. punkta prasībai novērtēt esošo vides stāvokli un tā attīstību, ja plānošanas dokuments netiek īstenots, nevis plānošanas alternatīvas novērtējums, kādu paredz Novērtējuma likuma 1. panta 7. punkts. Ņemot vērā iepriekš minēto, Ventspils novada pašvaldība pietiekamā mērā neizmanto iespējas, ko plānošanas dokumentu izstrādes procesā sniedz SIVN, salīdzinot un no vides ieguvumu viedokļa izvērtējot investīciju paredzēšanu vienam vai otram rīcības virzienam.

1.5.2. Attīstības programmā ir iekļauts Investīciju plāns, kur pašvaldības budžeta ietvarā tiek paredzētas arī katrā rīcības virzienā plānotā projekta/projektu iespējamās izmaksas. Investīciju plāns tiek izstrādāts atbilstoši pašvaldības vadības, speciālistu un tematisko darbu grupu rezultātu izvērtējumam, cita starpā izvēloties ne tikai rīcības un projektus konkrētam plānošanas periodam, bet arī – kādām rīcībām un projektiem piešķirt prioritāti, paredzot tam atbilstošu finansējumu. Tieši šis lēmumu pieņemšanas process, kas konkrētajā gadījumā SIVN kontekstā nav izskatīts, ir alternatīvo risinājumu vērtēšanas un salīdzināšanas process, kurā kā papildus vērtēšanas kritērijs bija integrējami arī vides apsvērumi, bet konkrētajā gadījumā Vides pārskats satur ietekmes vērtējumu tikai jau pieņemtiem lēmumiem un fiksētam Investīciju plānam. Biroja ieskatā Attīstības programmas Vides pārskatā būtu lietderīgi atspoguļot to lēmumu pieņemšanas procesu, caur kuru (un balstoties uz kādiem kritērijiem) rīcības virzieni un prioritātes Investīciju plānā noteiktas, izdarot apsvērumus arī no vides viedokļa.

2. Esošais vides stāvoklis, jo īpaši teritorijās, kuras plānošanas dokuments var būtiski ietekmēt, iespējamās izmaiņas, ja plānošanas dokuments netiktu īstenots

2.1. Vides pārskats izstrādāts, ņemot vērā Izstrādātājam pieejamo un papildus noskaidroto informāciju par novada dabas apstākļiem un vides kvalitāti. Secināms, ka izmantota informācija, kas apkopota jau esošajos novada SIVN dokumentos, kā arī izmantoti Ventspils novada pašvaldības sniegtie dati, VSIA “*Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs*” (turpmāk – LVĢMC), Valsts vides dienesta Ventspils reģionālās vides pārvaldes, Dabas aizsardzības pārvaldes u.c. institūciju rīcībā esošā informācija.

2.2. Vides pārskatā ir secināts, ka Attīstības programmas risinājumi ir saistīti ar vides kvalitātes saglabāšanu un uzlabošanu, dabas teritoriju attīstību rekreācijas un tūrisma vajadzībām pašvaldības kompetences ietvaros.

2.3. Rezumējoši, – galvenajos ietekmes aspektos – secināms, ka:

- 2.3.1. Ventspils novads atrodas Kurzemes plānošanas reģionā un novada administratīvajā teritorijā ietilpst Piltenes pilsēta un 12 pagasti: Ances, Jūrkalnes, Piltenes, Popes, Puzes, Tārgales, Ugāles, Usmas, Užavas Vārves, Ziru un Zlēku pagasti. Novads robežojas ar Ventspils pilsētu, Alsungas, Dundagas, Kuldīgas, Pāvilostas un Talsu novadiem. Ventspils novada administratīvajā teritorijā Baltijas jūras krasta līnija stiepjas nepilnu 92 km garumā;
- 2.3.2. Regulāri gaisa mērījumi Ventspils novadā netiek veikti, tuvākās gaisa novērojumu stacijas atrodas Ventspils pilsētā. Gaisa kvalitāti Ventspils novadā ietekmē vairāki faktori: apkures sistēmas, transports, piesārņojošo vielu emisijas no ražošanas uzņēmumiem u. c.. Potenciāli piesārņotākais gaiss veidojas pie intensīvākās satiksmes ielām un ceļiem, dzelzceļa, ap ražošanas un tehniskajiem objektiem. Lielākie uzņēmumi novadā ir SIA “KUREKSS”, SIA “Baltic Industrial Composites”, SIA “VIA”, SIA “ZAKSI” u. c. Pēdējos piecos gados (laika posmā no 2014. gada līdz 2018. gadam) tiek novērota piesārņojošo vielu emisiju pieaugšana: vidē visvairāk tiek novadītas smakas, oglekļa dioksīds, oglekļa oksīds, slāpekļa dioksīds, putekļu daļiņas (PM10), cietās izkļiedētās daļiņas u. c.¹;
- 2.3.3. Centrālās siltumapgādes pakalpojumi Ventspils novadā ir uzturēti atsevišķos pagastu ciemos: Piltenē, Blāzmā, Tārgalē, Ugālē, Usmā, Užavā un Ventavā. 2018. gadā būtiski ieguldījumi veikti Užavas ciemā, atjaunojot siltumsistēmu, izbūvējot siltumtrasi un šķeldas katlumāju. Ciemos, kuros nav nodrošināta centralizēta siltumapgāde, ar siltumu tiek nodrošinātas atsevišķas sabiedriskās, dzīvojamās vai uzņēmumu ēkas, uzstādot lokālos vai individuālos apkures risinājumus. Kā problēma tiek norādīta daudzdzīvokļu ēkas (piemēram, Vārves un Zūru ciemā), kurām nav pieejami centralizētās siltumapgādes pakalpojumi un iedzīvotāji ierīkojuši apkures sistēmas dzīvokļos, kas rada ugunsgrēku draudus un neatbilstošu mikroklimatu. Šī jautājumā risināšanā tiek piesaistīta SIA “VNK Serviss”²;
- 2.3.4. Potenciāli augstāka trokšņa ietekme novadā veidojas pie intensīvākās satiksmes ielām, ceļiem un dzelzceļa. Nozīmīgākas transporta ietekmes telpas novadā veidojas abpus valsts galvenajam autoceļam A10 Rīga – Ventspils, dzelzceļa līnijai “Ventspils – Tukums II”, reģionālās un vietējās nozīmes autoceļiem. Trokšņa emisiju modelēšana un mērījumi Ventspils novadā nav veikti;
- 2.3.5. Virszemes ūdeņi Ventspils novadā ietilpst Ventas upju baseina apgabalā. Lielākās ūdensteces ir Venta, Abava, Užava, Irbe un Engure, kā arī novada administratīvajā teritorijā atrodas vairāk nekā 50 dabiskas un mākslīgas izcelsmes ūdenstilpes. Vides pārskatā ir sniegta informācija par novadā esošajiem prioritārajiem zivju ūdeņiem, ūdenstilpēm, kurām ir noteikts publisko ūdeņu statuss, kā arī norādītas upes, uz kurām aizliegts būvēt un atjaunot hidroelektrostaciju aizsprostus;
- 2.3.6. 2016. gadā Ventspils novada ūdensobjektiem kā *slikta* kvalitāte pēc bioloģiskajiem rādītājiem tika novērtēta Užavas upei (V025) un Pāces upei (V071), bet 2017. gadā - Lužupei (V067). Kā *ļoti slikta* kvalitāte pēc bioloģiskajiem rādītājiem pēdējos gados tika novērtēta tikai Pāžupītei (V022).³ Ventas upju baseina apgabala virszemes ūdensobjektus galvenokārt ietekmē notekūdeņi, lauksaimniecības piesārņojums un hidromorfoloģiskie pārveidojumi. Kā riska ūdensobjekti noteikti Usmas ezers (E023) un Pāžupīte (V022). Usmas ezeram riskus nesasniedz labu kvalitāti pēc bioloģiskajiem rādītājiem rada notekūdeņi no Usmas notekūdeņu attīrīšanas iekārtām (turpmāk – NAI)

¹ LVGMC dati, www.meteo.lv

² SIA “Vnk serviss”, www.vnkserviss.lv

³ Ventas upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plāns 2016. - 2021. gadam, LVGMC

un kempingu un atpūtas vietu (sezonāls raksturs) ietekme, bet Pāžupītei - hidromorfoloģiskie pārveidojumi;

- 2.3.7. Vides pārskatā norādītas problēmas, kas saistītas ar Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes aizsargjoslu, t.sk. krasta kāpu aizsargjoslu - antropogēnās ietekmes rezultātā palielinās jūras krasta erozija, tiek patvaļīgi izbraukāta krasta kāpu aizsargjosla, izveidotas brauktuves, apgriešanās laukumi, stāvvietas, ugunsgrābi, norakti priekškāpu vaļņi. Apmeklētākās vietas Ventspils novadā un kritiskākās piekrastes teritorijas ir Užavas pagastā ārpus dabas lieguma "Užava", Vārves pagastā un Tārgales pagastā piekrastes posmā no Ventspils pilsētas līdz Jaunupei. Pašvaldība iesaistās nacionālās nozīmes projektā "Piekrastes apsaimniekošanas praktisko aktivitāšu realizēšana"⁴, kura mērķis ir jūras piekrastes joslas apsaimniekošana. Ventspils novadā galvenais uzdevums ir nodrošināt jūras piekrastes joslas, galvenokārt pludmales atkritumu apsaimniekošanu Tārgales, Vārves, Užavas un Jūrkalnes pagastos;
- 2.3.8. Pazemes ūdeņu dabiskā aizsargātība novada lielākajā teritorijas daļā ir ar zemu piesārņojuma risku, bet novada centrālajā daļā - ar vidēju un augstu piesārņojuma risku. Pazemes ūdensobjekta (D2) kvantitatīvais stāvoklis un kvalitātes stāvoklis Ventspils novada robežās tiek vērtēts kā labs.⁵
- 2.3.9. Novadā nav izveidotas oficiālas peldvietas, kā arī netiek veikta neoficiālo peldvietu ūdens kvalitātes kontrole.⁶ Ņemot vērā novada administratīvajai teritorijai pieguļošo Baltijas jūras piekrastes daļu un ūdensobjektus iekšzemē, Izstrādātāja rekomendē, attīstot peldvietas novadā, tās atbilstoši apsaimniekot, labiekārtot un nodrošināt higiēnas prasības, kā arī peldsezonas laikā organizēt vairākkārt ūdens kvalitātes pārbaudes (piemēram, Usmas ciema pludmalē pie Usmas ezera, pludmalē Vārves ciemā pie Ventas upes u. c.);
- 2.3.10. Ventspils novadā centralizētās ūdensapgādes pakalpojumi pieejami Piltenes pilsētā, Ances ciemā (Ances pagasts), Jūrkalnes ciemā (Jūrkalnes pagasts), Popes ciemā (Popes pagasts), Blāzmas un Stiklu ciemos (Puzes pagasts), Tārgales un Dokupes ciemos (Tārgales pagasts), Ugāles ciemā (Ugāles pagasts), Usmas ciemā (Usmas pagasts), Užavas ciemā (Užavas pagasts), Vārves, Ventavas un Zūru ciemos (Vārves pagastā), Ziru ciemā (Ziru pagasts) un Zlēku ciemā un Zlēku PII (Zlēku pagastā). Centralizētos ūdensapgādes pakalpojumus nodrošina pašvaldības pagastu pārvaldes un SIA "VNK serviss" (Ugālē, Usmā, Popē, Puzē (Stiklos un Blāzmā), Užavā, Zirās un Vārves pagastā (Vārves, Ventavas un Zūru ciemos). Ventspils novadā atrodas 483 urbumi, no tiem tikai 52 ir aktīvi un darbojas, trīs netiek izmantoti, aiztamponēti vai likvidēti 46 urbumi, jātamponē divi, piemesti 16 urbumi, bet 362 urbumiem nav zināms statuss.⁷
- 2.3.11. Dzeramā ūdens kvalitāte Ventspils novada ūdensapgādes sistēmās ir bijusi mainīga: neatbilstības 2014. gadā un 2017. gadā tika konstatētas Piltenes vidusskolā (dzelzs, duļķainība, enterokoki), bet 2018. gadā - Ugāles ciemā Rūpnīcas ielā 2, virtuvē tika konstatētas koliformas.⁸ Ugāles ciemā nepieciešama jaunu ūdensvadu izbūve, tāpat problēmas ar centralizētā dzeramā ūdens kvalitāti slikto pazemes cauruļvadu stāvokļa dēļ ir arī Vārves un Ziru ciemos;
- 2.3.12. Centralizētās kanalizācijas sistēmas novadā izbūvētas Piltenes pilsētā, kā arī Ances, Jūrkalnes, Blāzmas, Stiklu, Tārgales, Dokupes, Ugāles, Usmas, Užavas, Zūru,

⁴ Projekts tiek realizēts Latvijas Vides aizsardzības fonda valsts budžeta apakšprogrammā "Vides aizsardzības projekti"

⁵ Ventas upju baseina apgabalam ir izstrādāts apsaimniekošanas plāns 2016. - 2021. gadam, LVĢMC

⁶ Veselības inspekcijas peldvietu monitoringa dati, peldvietu ūdens kvalitāte neoficiālajās peldvietās

⁷ Derīgo izrakstu atradņu reģistrs, urbumu statuss, LVĢMC, www.meteo.lv

⁸ Pārskati par dzeramā ūdens kvalitāti un uzraudzību, Veselības inspekcija

Ventavas, Vārves, Ziru un Zlēku ciemos. Vides pārskatā sniegta informācija par novadīto notekūdeņu savākšanu, attīrīšanu un novadīšanu vidē, atsevišķos gadījumos to attīrīšana nav bijusi atbilstoši normatīvo aktu prasībām;

- 2.3.13. Lielākās rūpnieciskās apbūves teritorijas ir noteiktas Ugāles pagastā (bijušās drenu cauruļu rūpnīcas “*Usma*” teritorija), Piltenes pilsētā (bijušo mehānisko darbnīcu un pārstrādes ražošanas teritorijas), Zlēku pagastā kokapstrādes ražotnes teritorija un Tārgales pagastā kokapstrādes un ceļu būves uzņēmumu teritorijas. Novadā darbojas viens A kategorijas piesārņojošās darbības uzņēmums - pašvaldības SIA “*Ventspils labiekārtošanas kombināts*” Vārves pagasta “*Pentuļos*”, kas apsaimnieko atkritumu apsaimniekošanas poligonu. B kategorijas piesārņojošo darbību veikšanai novadā izsniegtas 34 atļaujas. Pēdējo gadu laikā emisiju limiti pārsniegti dažiem piesārņojošo darbību veicējiem - SIA “*Kurekss*” (2016. gadā - PM, CO un NO pārsniegumi) un SIA “*VIA*” Ugāles ABR (2017. gadā - PM₁₀, CO un NO pārsniegumi)⁹;
- 2.3.14. Kā riska teritorijas ir norādītas dzelzceļa līnija “*Zilupe – Rēzekne-2 - Krustpils - Jelgava - Tukums 2 – Ventspils*” (kravu pārvadājumi), kas šķērso Usmas, Ugāles un Tārgales pagastus, un valsts galvenais autoceļš A10 Rīga – Ventspils, kas šķērso Ventspils novada Usmas, Ugāles, Puzes, Popes un Tārgales pagastus. Ventspils novada Usmas, Ugāles un Tārgales pagastus šķērso naftas un naftas produktu vads “*Polocka – Ventspils*”;
- 2.3.15. Ventspils novadā atrodas trīs piesārņotas teritorijas, 79 potenciāli piesārņotas teritorijas un 17 vietas, kas nav piesārņotas vietas (apzināta vai pilnībā attīrīta vieta).¹⁰ Visvairāk potenciālās piesārņotās vietas reģistrētas Vārves, Tārgales un Popes pagastos. Novada teritorijā ir identificētas vairāk nekā 140 vidi degradējošas būves, kas galvenokārt koncentrējušās novada blīvāk apdzīvotajās vietās;
- 2.3.16. Ventspils novadā atrodas nacionālas nozīmes plūdu riska teritorijas - Užavas polderi, kur atkarībā no plūdu varbūtībām applūst daļēji vai pilnībā īpaši aizsargājamās dabas teritorijas: Užavas dabas liegums, Sārnates purvs un Užavas lejteces dabas parks. Strauja pavasara palu ūdens līmeņa celšanās ietekmē applūst apdzīvotās vietas: Zlēkas, Piltene, Zūras un Vārve.¹¹ Kā plūdu riska teritorijas Ventspils novada spēkā esošajā teritorijas plānojumā tiek attēlotas applūstošās teritorijas pagastos pie Ventas, Dzirnāvupes, Engures, Stendes, Rindas, Lonastes, Spāres, Tīrukšupītes, Ilziņa ezera, Pelcenes ezera, Aburgas ezera, Lakšežera un Usmas ezera¹²;
- 2.3.17. Ventspils novadā Baltijas jūras piekrastē erozijas risks ir Jūrkalnes, Užavas, Vārves un Tārgales pagastos, kuros kopā līdz 2025. gadam erozijas riskam pakļautā posma garums sasniegs 52,5 km (Jūrkalnes pagastā – 10,5 km, Užavas pagastā – 16,5 km, Vārves pagastā – 10,5 km un Tārgales pagastā – 15,0 km)¹³;
- 2.3.18. Ventspils novada teritorijā atrodas (pilnībā vai daļēji) šādas derīgo izrakteņu atradnes: 117 būvmateriālu izejvielu derīgo izrakteņu atradnes (smilts, smilts-grants, māls, smilšmāls), seši prognozēto resursu laukumi, 137 kūdras atradnes¹⁴ un 28 sapropeļa atradnes¹⁵. No būvmateriālu izejvielu atradnēm (smilts, smilts – grants ieguvei) tiek izmantotas 24 atradnes, kuras atrodas Ances, Piltenes, Popes, Puzes, Tārgales, Ugāles,

⁹ Valsts vides dienesta Ventspils reģionālās vides pārvaldes dati

¹⁰ Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu reģistra dati, LVĢMC

¹¹ Sākotnējais plūdu riska novērtējums 2019. - 2024. gadam, LVĢMC. 2018. gads

¹² Ventspils novada teritorijas plānojums, Vides pārskats. 2016. gads

¹³ Metodiskais materiāls „*Vadlīnijas jūras krasta erozijas seku mazināšanai*”, Igaunijas – Latvijas pārrobežu sadarbības programmas 2007.-2013. gadam līdzfinansēts projekts EU43084 “*Piekrastes un jūras telpiskā plānošana Pērnavas līča teritorijā Igaunijā un Latvijas piekrastes pašvaldībās*”. Latvijas universitāte, 2014. gads

¹⁴ LVĢMC, Derīgo izrakteņu reģistrs

¹⁵ Ventspils rajona teritorijas plānojums, 2006. gads

Užavas, Vārves un Ziru pagastos. No kūdras atradnēm tiek izmantota viena atradne "Vārve";

- 2.3.19. Novada teritorija ir piemērota vēja elektrostaciju būvniecībai, novadā jau darbojas vairākas elektrostacijas: Tārgales pagastā (SIA "Winergy"), Popes pagastā (SIA "ENERCOM PLUS"), SIA Vārves pagastā (SIA "NBT5 Energy") un Užavas pagastā (SIA "IMPAKT")¹⁶. Ventspils novadā tiek veikts ietekmes uz vidi novērtējums četru vēja elektrostaciju (maksimālais augstums ~ 240 m un jauda ~ 5,6 MW) izbūvei Popes pagastā (SIA "4 WIND");
- 2.3.20. Novada teritorijā salīdzinoši lielas platības aizņem īpaši aizsargājamas dabas teritorijas (turpmāk – ĪADT) (12,4%, kopumā - 29) un mikroliegumi (1,6%, kopumā - 107)¹⁷. Gandrīz visas ĪADT (izņemot dabas liegumu - Puzes smilšu krupja atradne un dabas pieminekļus) ir Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamās teritorijas (*Natura 2000*);
- 2.3.21. Meža zemes aizņem novada teritorijas lielāko daļu - 72% no Ventspils novada administratīvās teritorijas. Līdz ar to vienas no populārākajam nozarēm novadā ir mežkopība un citas mežsaimniecības darbības (17 uzņēmumi), mežizstrāde (15 uzņēmumi), zāģēšana, ēvelēšana un impregnēšana (8 uzņēmumi). Lielākie uzņēmumi šajā nozarē ir SIA "Kurekss", Tārgales pagastā, kas nodarbojas ar zāģēšanu, ēvelēšanu un impregnēšanu, un SIA "Niedrāji MR";
- 2.3.22. Lauksaimniecībā izmantojamās zemes aizņem 19,7% no novada kopējās teritorijas. Lielākie lauksaimniecības uzņēmumi novadā ir SIA "AKMENĶKALNI" (Vārves pagasts), SIA "JĀNLEJAS" (Ances pagasts), Vārves pagasta zemnieku saimniecība "STEPNIEKI-II" u. c..¹⁸ Bioloģiskajā lauksaimniecībā novadā darbojas 42 uzņēmēji;
- 2.3.23. Ventspils novadā atrodas nekustamie valsts aizsargājami kultūras pieminekļi: 41 mākslas piemineklis un 159 nekustami kultūras pieminekļi.¹⁹ Visvairāk nekustamie valsts aizsargājami kultūras pieminekļi atrodas - Zlēku, Ugāles, Puzes un Popes pagastos. Tūrisma mītņu un viesu skaits pēdējos piecos gados ir pieaudzis, bet to ietekme uz kultūrvēsturisko mantojumu un dabas vērtībām ir duāla. Potenciāli ietekmējamākās un jutīgākās teritorijas novadā ir jūras piekraste, kurā atrodas gan kultūrvēsturiski objekti (bākas, vēsturiskie zvejnieku ciemi), gan dabas vērtības (dabas liegumi, Jūrkalnes stāvkrasts, jūras piekraste, pludmales u. c.);
- 2.3.24. Neīstenojot Ventspils novada attīstības programmu, iespējams, sagaidāma ne tikai negatīva ietekme uz pašvaldības ekonomisko un sociālo attīstību, bet iespējama arī vides kvalitātes pasliktināšanās, īpaši publiskās ārtelpas un virszemes ūdeņu kvalitāte.
- 2.4. Saistībā ar esošās situācijas un esošā vides stāvokļa aprakstu un novērtējumu Birojs konstatē, ka Vides pārskatā (3. nodaļa) ir iekļauta aktuāla informācija par Ventspils novada teritoriju, kas raksturo galvenos vides aspektus un dabas vērtības. Vides pārskatā veikta konkrēta esošās situācijas apzināšana, īpašu uzmanību vēršot raksturīgākajām vides problēmām, kas ir saistāmas ar Attīstības programmā ietvertajiem rīcības virzienu uzdevumiem vides stāvokļa uzlabošanā. Vides pārskatā vērsta uzmanība uz Ventspils novada aktuālo problēmu vides kvalitātes nodrošināšanā, t.sk. attiecībā uz centralizētās siltumapgādes, ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu nodrošinājumā, ūdensobjektu ekoloģisko stāvokli, Baltijas jūras piekrastes un aizsargājamo dabas vērtību saglabāšanu, norādot gan jau īstenotos projektus,

¹⁶ Ekonomikas ministrija, Komersantiem 2018.gadā obligātā iepirkuma ietvaros izmaksātās summas

¹⁷ Datu avots: <http://ozols.daba.gov.lv/pub/> Dabas datu pārvaldības sistēma "OZOLS".

¹⁸ Lursoft statistikas dati, www.lursoft.lv

¹⁹ Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde, www.mantojums.lv

gan arī ar Attīstības programmu plānotās aktivitātes vides stāvokļa uzlabošanā. Vienlaicīgi Birojs vērs uzmanību konstatētām neprecizitātēm Vides pārskatā:

- 2.4.1. Piemēram, Vides pārskata 62. lpp atzīmēts: *“Pēc valsts meža dienesta datiem 2018. gadā meža zemes aizņēma 177 396,6 ha jeb 72% no Ventspils novada administratīvās teritorijas”*, savukārt Vides pārskata 10. lpp norādīts: *“Pēc zemes lietošanas veida Ventspils novadā dominē meži – 67%”* (nav sniegta informācijas avots un gads). Biroja ieskatā informācija būtu precizējama un Vides pārskatā norādāmi jaunākie pieejamie dati par esošo meža zemju īpatsvaru novada teritorijā;
- 2.4.2. Savukārt attiecībā uz Vides pārskatā norādītajiem savāktiem nešķirotiem sadzīves atkritumu apjomiem ir konstatējamas būtiskas atšķirības pa gadiem: 2017. gadā – 225,94 t, bet 2018. gadā gandrīz 10 reizes vairāk – 2098,29 t. Savāktu nešķiroto atkritumu apjoma būtiskais pieaugums skaidrots ar iedzīvotāju aktīvāku iesaisti, slēdzot atkritumu apsaimniekošanas līgumus un veicot kvalitatīvāku nodoto atkritumu uzskaiti. Šādam apgalvojumam Birojs nevar piekrist, drīzāk tas skaidrojams ar neprecīzu datu uzskaiti, jo atbilstoši Vides pārskatā norādītajam organizācijās radīto sadzīves atkritumu apjomam (salīdzinot 2017. gadu ar 2018. gadu) ir konstatējamas nelielas izmaiņas (~12%);
- 2.4.3. Vides pārskata 3.2.sadaļā *Gaisa kvalitāte un troksnis* atzīmēts: *“iekārtu skaits, par kurām atskaitās organizācijas par emitētajām piesārņojošajām vielām, kopš 2016. gada ik gadu nedaudz samazinās, kā arī novadā neatrodas daudz ražošanas uzņēmumu, kuru darbības ietvaros veidotos nozīmīgs gaisa piesārņojums, kas ietekmētu lielāka mēroga teritorijas”*. Turpat tiek sniegta informācija, ka atbilstoši LVĢMC datiem pēdējos piecos gados (laika posmā no 2014. gada līdz 2018. gadam) tiek novērota piesārņojošo vielu emisiju pieaugšana: vidē visvairāk tiek novadītas smakas, oglekļa dioksīds, oglekļa oksīds, slāpekļa dioksīds, putekļu daļiņas (PM₁₀), cietās izkliedētās daļiņas u. c., bet Vides pārskatā nav sniegti secinājumi, kā rezultātā ir palielinājies gaisa piesārņojums, jo, kā atzīmēts Vides pārskatā, tad regulāri gaisa mērījumi Ventspils novadā netiek veikti. Biroja ieskatā šādi sniegtajai informācijai nepieciešams izskaidrojums un atbilstoši secinājumi.

3. Ar plānošanas dokumentu saistītās vides problēmas, tā īstenošanas ietekmes uz vidi novērtējums un izvēlētā risinājuma pamatojums

- 3.1. Vides pārskata apakšnodaļa, kurā definējamas ar plānošanas dokumentu saistītās vides problēmas (4. nodaļa), ietver uzskaitījumu jomām, kurām plānošanas procesā ir jāpievērš īpaša uzmanība. Kā galvenās ir atzīmētas jomas, kas saistītas ar saimnieciskās darbības attīstību un iespējamo slodzes uz vidi pieaugumu, sniedzot risinājumu slodzes mazināšanai:
 - 3.1.1. lai mazinātu antropogēno ietekmi, pirms infrastruktūras izveides nepieciešams veikt konkrētas vietas izpēti un ieviest pasākumus, kas pēc iespējas samazina ietekmi, tostarp uz Baltijas jūras piekrasti;
 - 3.1.2. attīstot blīvi apdzīvotas vietas, veidojot estētisku un kvalitatīvu dzīves vidi, nepieciešams novērst potenciālās konfliktsituācijas starp dzīvojamo zonu un transporta, tehniskajām un ražošanas zonām;
 - 3.1.3. izbūvējot jaunus ražošanas uzņēmumus, pirms darbības veida attīstības - veikt vietas un nozares atbilstības izvērtējumu konkrētai teritorijai, novērtējot potenciālo slodzi uz vidi, kā arī ražošanā veicināt videi draudzīgu tehnoloģiju ieviešanu;
 - 3.1.4. apsekojot degradētās, piesārņotās un potenciāli piesārņotās vietas, paredzēt veicināt šo teritoriju rekultivāciju un izmantošanu ražošanas vai tehnisko objektu izvietojumam;
 - 3.1.5. novadā izbūvējot jaunus, ievērojamus transporta, tehniskos vai ražošanas objektus, var

tikt ietekmēta novada ainava (aktualitāte ir vēja parki);

- 3.1.6. turpinot sakārtot un attīstot centralizēto ūdenssaimniecību infrastruktūru - tiks nodrošināti gan kvalitatīvāki pakalpojumi, gan vairāk iedzīvotājiem būs iespēja izmantot šos pakalpojumus, bet iespējams arī vidē novadīto notekūdeņu apjoma pieaugums, līdz ar to svarīgi ievērot notekūdeņu attīrīšanas iekārtu ekspluatācijas nosacījumus;
 - 3.1.7. norisinoties būvdarbiem, var veidoties īslaicīga negatīva ietekme uz apkārtējo vidi, tāpēc ir svarīgi pirms projekta ieviešanas paredzēt izbūves kritērijus vides aspektu ievērošanai, negatīvo seku savlaicīgai novēršanai un kontrolei, lai neradītu neatgriezeniskas sekas;
 - 3.1.8. atkritumu apsaimniekošanas sistēmas uzlabošana (šķīroto atkritumu veidu, dalītās atkritumu vākšanas punktu, pārstrādāto atkritumu apjoma palielināšana u. c.);
 - 3.1.9. sabiedrības informētības un iesaistes palielināšana par videi draudzīgu rīcību un ilgtspējīgu resursu apsaimniekošanu.
- 3.2. Saistībā ar ietekmju novērtējumu Birojs konstatē:
- 3.2.1. Izvērtējis Vides pārskatu, Birojs secina, ka no Vides pārskata izriet, ka Attīstības programmā izvirzītajiem rīcības virzieniem un plānotajām darbībām iespējama tieša, netieša, īslaicīga, ilglaicīga un summāra ietekme:
 - 3.2.1.1. Kā neviennozīmīga ietekme (gan pozitīvi, gan negatīvi vides aspekti) Vides pārskatā tiek saistīta ar esošo un jaunu transporta infrastruktūras objektu sakārtošanu un būvniecību, uzņēmējdarbības jomas attīstību, inženiertehnisko objektu sakārtošanu un attīstīšanu, publisko ūdeņu apsaimniekošanas un piekļuves iespēju attīstību;
 - 3.2.1.2. Vides pārskatā atzīmētas arī ar Attīstības programmu iespējamās negatīvās ietekmes, ja netiek veikti atbilstoši pasākumi to ierobežošanai. Piemēram, lauksaimniecības produkcijas pārstrādes veicināšana, neizmantojot videi draudzīgas tehnoloģijas, var atstāt negatīvu ietekmi uz ekosistēmām. Negatīva ietekme var veidoties attīstot tūrisma piedāvājumu, piesaistot lielāku apmeklētāju skaitu, bet, neizveidojot atbilstošu infrastruktūru, kas samazina ietekmi uz dabas un kultūrvēsturiskajiem objektiem;
 - 3.2.1.3. Savukārt, veicot kapsētu teritoriju paplašināšanu, plānoto darbību īstenošana var tieši negatīvi ietekmēt dabas pamatnes samazināšanos. Kā ilglaicīgas ietekmes ir atzīmētas zemes lietošanas veida maiņa no viena zemes lietojuma mērķa citā, izbūvējot jaunus objektus, attīstot ražošanas objektus, virszemes un pazemes inženierkomunikācijas;
 - 3.2.1.4. Tomēr kopumā Izstrādātājas vērtējumā Attīstības programmā paredzēto rīcību un projektu realizācija neatstās būtisku negatīvu ietekmi uz novada vidi, bet labvēlīgi ietekmēs tās attīstību.
 - 3.2.2. Birojs secina, ka lielākajā daļā Attīstības programmā iekļauto rīcību vērstas uz vides kvalitātes uzlabošanu un dabas teritoriju attīstību rekreācijas un tūrisma vajadzībām. Kā trūkums šajā gadījumā būtu norādāms tas, ka izvērtējumā nav identificējams, kāda ietekmju izpausme sagaidāma katrā no vides komponentēm, jo ietekmes uz vidi definīcija atbilstoši Likuma 1. panta 1. punktam ir pārmaiņas vidē, kuras ietekmē vai var ietekmēt cilvēku, viņa veselību un drošību, kā arī bioloģisko daudzveidību, augsni, zemi, ūdeni, gaisu, klimatu, ainavu, materiālās vērtības, kultūras un dabas mantojumu un visu minēto jomu mijiedarbību. Kā izriet no Vides pārskata 4. pielikuma, katram no rīcības virziena uzdevumiem kādā no norādītajiem aspektiem var būt pozitīva vai negatīva ietekme, tādēļ tā raksturo kopējo novērtējumu. Piemēram, rīcības virzienam

R.12.2.6. Pašvaldības koplietošanas infrastruktūras attīstība, ir norādīta duāla ietekme, nesniedzot detalizētāku vērtējumu, piemēram, kāda ietekme sagaidāma uz bioloģisko daudzveidību, īpašumiem, ainavu u.c. aspektiem. Neveicot šādu izvērtējumu, SIVN neizgaismo un nevērš pašvaldības uzmanību uz papildus vides aspektiem, ko plānošanas procesā būtu nepieciešams ņemt vērā, kopumā tas mazina arī iespēju noteikt piemērotākos ietekmes novēršanas risinājumus un monitoringa indikatorus kādiem no rīcību virzieniem, kur jutīgāko aspektu griezumā var būt arī konfliktējoši vērtējumi (kāda no vides jomām pozitīva ietekme, kāda no jomām – negatīva). Tādēļ Birojs aicina papildināt izvērtējumu.

4. Risinājumi iespējamās ietekmes uz vidi samazināšanai

4.1. Attīstības programmas paredzēto rīcību un projektu īstenošanai, kuru ietvaros paredzēta jebkāda veida ietekme (tieša, netieša, ilglaicīga īslaicīga u. c.), būtiski ir ievērot vides aizsardzības nosacījumus, kā arī veikt pasākumus ietekmes uz vidi novēršanai/mazināšanai:

4.1.1. Plānoto darbību ietekmes mazināšanas pasākumi dabas un kultūrvēsturisko vērtību risinājumiem:

4.1.1.1. Attīstot tūrisma nozari, pieaugot apmeklētāju skaitam ĪADT un ekoloģiski jutīgās teritorijās, jāievēro normatīvie akti, kas nosaka atļautās darbības šajās teritorijās;

4.1.1.2. Nepieciešams uzlabot materiāli tehnisko bāzi dabas resursu kontroles un aizsardzības pasākumu nodrošināšanai, veicināt sabiedrības apziņas līmeņa paaugstināšanu par vides aizsardzību;

4.1.1.3. Jāizveido dabai draudzīga infrastruktūra un potenciālas rekreācijas vietas Baltijas jūras piekrastes atpūtas zonās;

4.1.1.4. Jāievēro Aizsargjoslas likumā noteiktās prasības, tostarp aprobežojumus attiecībā uz darbībām Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes aizsargjoslā, t.sk. attiecībā uz mehāniskiem transportlīdzekļiem, to ierobežojumiem;

4.1.1.5. Projektēšanas un būvniecības laikā ievērot videi draudzīgus principus;

4.1.1.6. Īstenojot saimnieciskās aktivitātes, pirms darbu uzsākšanas veikt dabas vērtību izpēti, ja tas notiek bioloģiski vērtīgās teritorijās.

4.1.2. Atmosfēras gaisa kvalitātes un klimata pārmaiņu risinājumi:

4.1.2.1. Attīstoties infrastruktūras un saimnieciskās darbības objektiem, ņemot vērā spēkā esošos normatīvos aktus, izvērtējot konkrēto gadījumu, ja piemērojams, jāveic sākotnējais ietekmes uz vidi novērtējums un/vai ietekmes uz vidi novērtējums;

4.1.2.2. Izvēlēties saimnieciskajā darbībā maksimāli vidi saudzējošas metodes un tehnoloģijas, kā arī izmantot un ieviest attiecīgās jomas labākos pieejamo tehnoloģiskos paņēmienus;

4.1.2.3. Veicināt efektīvu centralizētās siltumapgādes sistēmu atjaunošanu vai izbūvi, t. sk. nodrošinot siltumapgādes pakalpojumus daudzdzīvokļu un citām ēkām, kurās uz šo brīdi apkure tiek veikta ar patvaļīgi izbūvētām apkures iekārtām;

4.1.2.4. Industriālo un sabiedrisko objektu plānošanā maksimāli jānodrošina pieslēgumu centralizētajai sistēmai vai jārod videi draudzīgu individuālo risinājumu;

4.1.2.5. Nodrošināt pasākumus, kas samazina putekļu emisijas no transportlīdzekļu kustības uz grants autoceļiem.

4.1.3. Ūdens kvalitātes pārmaiņu risinājumi:

4.1.3.1. Attīstīt kvalitatīvas centralizētās ūdenssaimniecības sistēmas pieejamību pēc iespējas lielākam iedzīvotāju skaitam un veicināt mājāsaimniecību pieslēgšanos tiem;

- 4.1.3.2. Īstenojot ielu, ceļu, stāvlaukumu sakārtošanu un attīstību, veicināt lietus ūdeņu novadīšanas un attīrīšanas sistēmu izbūvi;
- 4.1.3.3. Pirms būvdarbu veikšanas jāīsteno pasākumi, kuri novērtu gruntsūdeņu un ūdensobjektu piesārņošanu ar būvniecības materiāliem un naftas produktiem;
- 4.1.3.4. Veikt publisko ūdenstilpņu un ūdensteču apsaimniekošanu, izstrādājot ekspluatācijas un apsaimniekošanas noteikumus un īstenojot apsaimniekošanas pasākumus;
- 4.1.3.5. Publiski pieejamās peldvietas jāveido labiekārtotas, ar drošu pieeju un drošības pasākumu nodrošinājumu, ievērojot normatīvos aktus;
- 4.1.3.6. Nodrošināt saskaņotas un pārdomātas piekļuves iespējas un atpūtas vietas pie Baltijas jūras un publiskajiem ūdeņiem;
- 4.1.4. Ainavu saglabāšanai:
 - 4.1.4.1. Attīstot publisko, ražošanas un transporta infrastruktūras objektus, tos paplašinot uz dabas teritoriju pamata, paredzēt kompensējošos pasākumus;
 - 4.1.4.2. Izbūvējot jaunus un paplašinot esošos publiskos, ražošanas un transporta infrastruktūras objektus, pēc iespējas tos iekļaut esošajā ainavā vai izbūvēt jau esošās tehniskajās vai ražošanas teritorijās;
 - 4.1.4.3. Īstenojot Attīstības programmā plānotās aktivitātes, svarīgi ir nodrošināt iedzīvotāju drošību, uzlabotu dzīves kvalitāti un teritorijas pievilcību.
- 4.2. Birojs, izskatot Rīcības programmu un Investīciju plānu, lai secinātu par Attīstības programmā iekļautajiem prioritārajiem pasākumiem (izejot no pasākumu uzsākšanas un izpildes termiņiem), un tos sasaistot ar Vides pārskatā norādītajām vides problēmām, konstatē, ka viena no būtiskām vides un drošības problēmām var būt saistāma ar daudzdzīvokļu ēkām (īpaši Vārves un Zūru ciemā), kurām nav pieejami centralizētās siltumapgādes pakalpojumi un iedzīvotāji ierīkojuši apkures sistēmas dzīvokļos, kas var radīt ugunsgrēku draudus (kā tas norādīts arī Vides pārskatā). Vienlaicīgi Birojs secina, ka situācijas uzlabošanā Investīciju plānā tiek paredzēts īstenot projektu *Pašvaldībai piederošo katlu māju energoefektivitātes uzlabošanas pasākumi, t.sk. kurināmā novietņu pārbūve un atjaunošana* (kā rezultātā tiktu plānota arī centralizēta siltumapgāde), bet šā projekta realizācija noteikta no 2022. gada, tomēr Biroja vērtējumā konkrētā projekta realizācija drošības apsvēruma dēļ būtu veicama steidzamības kārtā, savukārt Vides pārskatā konkrētās problēmas risinājums nav vērtēts;
- 4.3. Ņemot vērā novada atrašanos vietu un iespējamo tūristu pieplūdumu (sezonālais raksturs) Baltijas jūras piekrastē, Ventspils novadā problēma ir saistāma ar antropogēnās slodzes ietekmi uz krasta kāpas aizsargjoslu, kas ir norādīts arī Vides pārskatā, raksturojot esošo situāciju. Rīcības plānā ir noteikts rīcības virziens R.11.1.3. *Baltijas jūras piekrastes apsaimniekošana un attīstība*, kura ietvaros tiek plānots izstrādāt Piekrastes apsaimniekošanas plānu un pasākumus piekrastes apsaimniekošanai. Kā atzīmēts Vides pārskatā, tad Ventspils novadā galvenais uzdevums ir nodrošināt jūras piekrastes joslas, galvenokārt pludmales atkritumu apsaimniekošanu Tārgales, Vārves, Užavas un Jūrkalnes pagastos Līdz ar to Birojs rekomendē pirms piekrastes apsaimniekošanas pasākumu realizēšanas, izstrādāt Piekrastes apsaimniekošanas plānu un tajā iekļaut arī pasākumus un atbildīgos par atkritumu apsaimniekošanu Baltijas jūras piekrastes aizsargjoslā. Birojs, izvērtējot Rīcības plānu, konstatē, ka šādu rīcību īstenošana Rīcības plānā konkrēti iepriekš minētajās teritorijās nav paredzētas, kā arī Vides pārskata risinājumos sadzīves atkritumu problēma netiek aktualizēta.
- 4.4. Vienlaicīgi Birojs piekrīt Izstrādātājas viedoklim, ka attīstot peldvietas novadā, tās nepieciešams atbilstoši apsaimniekot, labiekārtot un nodrošināt higiēnas prasības, kā arī

peldsezonas laikā organizēt ūdens kvalitātes pārbaudes, t.i., veikt publiski pieejamo peldvietu labiekārtošanu atbilstoši normatīvo aktu prasībām.

5. Iespējamie kompensēšanas pasākumi

Saskaņā ar likuma “*Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām*” 43. panta nosacījumiem kompensēšanas pasākumi ir jānosaka, ja plānošanas dokuments negatīvi ietekmē Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas (*NATURA 2000*) ekoloģiskās funkcijas, integritāti un ir pretrunā ar tās izveidošanas un aizsardzības mērķiem. Atbilstoši Vides pārskatam Ventspils novada Attīstības programma ir izstrādāta atbilstoši normatīvo aktu prasībām un plānošanas dokumentā nav plānotas rīcības, kuras negatīvi varētu ietekmēt *Natura 2000* teritorijas. Atbilstoši Vides pārskatā norādītajam izstrādātais dokuments nenonāk pretrunā ar īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidošanas un aizsardzības mērķiem, kā arī neplāno rīcības, kas uzskaitītas likumā „*Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām*” 43. panta sestajā, septītajā un astotajā daļā minētajos gadījumos

6. Plānošanas dokumenta iespējamās būtiskās pārrobežu ietekmes izvērtējums

Attīstības programmā nav paredzētas darbības, kuru īstenošanas rezultātā iespējama tieša negatīva pārrobežu ietekme uz citām Baltijas jūras piekrastes valstīm vai Baltijas jūru.

7. Paredzētie pasākumi monitoringa nodrošināšanai

Lai novērtētu plānošanas dokumenta ietekmi uz vidi, Attīstības programmas īstenošanas monitoringam tiek piedāvāti šādi rādītāji/jomas: 1) gaisa kvalitāte, 2) virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāte, 3) ūdens saimniecība, 4) transporta infrastruktūra, 5) atkritumu apsaimniekošana, 6) aizsargājamās dabas teritorijas, 7) kultūrvēsturiskais mantojums un tūrisms un 8) degradētās teritorijas un potenciāli piesārņotās vietas, sniedzot atbilstošus indikatorus konkrētās jomas raksturojumam.

II Vides pārskata sabiedriskā apspriešana

Plānošanas dokumenta un Vides pārskata sagatavošanas ietvaros sabiedrībai (iedzīvotājiem, sabiedriskajām organizācijām un institūcijām u.c.) ir bijusi iespēja izteikt savu viedokli sabiedriskās apspriešanas laikā. Attīstības programmas un Vides pārskata sabiedriskā apspriešana notika no 2019. gada 18. decembra līdz 2020. gada 28. janvārim. Sabiedriskās apspriešanas sapulces notika 2020. gada 21. janvārī Ventspils novada pašvaldības ēkā (Ventspilī) un Ventavas sabiedriskajā centrā (Vārves pagastā), bet 2020. gada 22. janvārī – Piltenes pilsētas kultūras namā (Piltēnē) un Ugāles pagasta pārvaldē (Ugālē). Paziņojums par sabiedriskās apspriešanas termiņiem un iespējām piedalīties apspriešanā, uzsākot publisko apspriešanu, ievietots Biroja tīmekļa vietnē www.vpvb.gov.lv, Ventspils novada tīmekļa vietnē www.ventspilsnovads.lv un valsts vienotajā ģeotelpiskās informācijas portālā www.geolatvija.lv, kā arī publicēts pašvaldības informatīvajā izdevumā “*Ventspils Novadnieks*” Nr.2 (2020. gada 14. janvāris). Sabiedriskās apspriešanas procesā konstatētas nepilnības saistībā ar publikāciju laikrakstā - sabiedriskā apspriešana uzsākās 2019. gada 18. decembrī, bet novada informatīvajā ziņojumā “*Ventspils Novadnieks*” informācija par publisko apspriešanu ievietota tikai janvāra numurā. Tā kā tie nav vienīgie sabiedrības informēšanas līdzekļi, turklāt sabiedriskā apspriešana turpinājās arī janvārī, tādēļ nepilnības Birojs nav kvalificējies kā tik būtiskas, lai būtu pamats kopumā veikt atkārtotu prasību izpildi

Vides pārskatā sniegta informācija par Attīstības programmas un Vides pārskata sabiedriskās apspriešanas gaitu. Institūciju atzinumu un sabiedrības priekšlikumu apkopojums skatāms ziņojumā par Attīstības programmas un stratēģiskās ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojuma publiskās apspriešanas laikā saņemtajiem priekšlikumiem un institūciju atzinumiem.

Vides pārskata sagatavošanas laikā notikušas konsultācijas ar VVD Lielrīgas reģionālo vides pārvaldi, Dabas aizsardzības pārvaldi un Veselības inspekciju. Konsultācijas ar kompetentajām institūcijām tikušas uzsāktas laicīgi, institūcijām un sabiedrībai tikusi dota iespēja pilnā mērā izteikt savu viedokli par plānošanas dokumentiem un Vides pārskatu.

Komentāri un priekšlikumi sabiedriskās apspriešanas laikā no VVD Lielrīgas reģionālās vides pārvaldes un Veselības inspekcijas par Vides pārskatu nebija. Savukārt Dabas aizsardzības pārvalde ieteikusi precizēt un veikt atsevišķus labojumus gan plānošanas dokumentā, gan arī Vides pārskatā.

Izvērtētā dokumentācija:

Ventspils novada attīstības programma 2020.-2026. gadam un tās Vides pārskats.

Piemērotās tiesību normas:

1. Aizsargjoslu likuma 37. panta 1. daļas 4. punkts;
2. Likuma “*Par ietekmes uz vidi novērtējumu*” V nodaļa;
3. Atkritumu apsaimniekošanas likuma 5. pants;
4. Ūdens apsaimniekošanas likuma 5. pants;
5. Likuma “*Par piesārņojumu*” II, IV, V daļa;
6. Likums “*Par pašvaldībām*”;
7. Sugu un biotopu aizsardzības likums;
8. Teritorijas attīstības plānošanas likuma 5. pants;
9. Ministru kabineta 2002. gada 22. janvāra noteikumi Nr. 34 “*Noteikumi par piesārņojošo vielu emisiju ūdenī*”.
10. Ministru kabineta 2002. gada 13. decembra noteikumi Nr. 118 “*Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti*”.
11. Ministru kabineta 2004. gada 23. marta noteikumu Nr. 157 “*Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums*” III, IV, V, VI, VII, VIII daļa;
12. Ministru kabineta 2014. gada 14. oktobra noteikumi Nr. 628 “*Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem*”.

Biroja viedoklis:

Ventspils novada attīstības programmas 2020.-2026. gadam Vides pārskats atsevišķos aspektos ir precizējams/papildināms, ievērtējot un ņemot vērā šajā atzinumā ietvertos ieteikumus.

Pilnveidojot un īstenojot Ventspils novada attīstības programmu 2020.-2026. gadam, ņemami vērā Vides pārskatā izteiktie priekšlikumi.

Atbilstoši Novērtējuma likuma 23. pantiem *prim* 6. un 7. daļas prasībām Birojs konstatē, ka:

- 1. Ventspils novada attīstības programmas 2020.-2026. gadam Vides pārskats kopumā atbilst normatīvo aktu prasībām, tomēr atbilstoši šajā atzinumā norādītajam tajā veicami papildinājumi.**
- 2. Lai konstatētu Ventspils novada attīstības programmas 2020.-2026. gadam īstenošanas radīto tiešo vai netiešo ietekmi uz vidi, Ventspils novada pašvaldībai, izmantojot valsts vides monitoringa un citus pieejamos datus, vismaz vienu reizi plānošanas periodā (2025. gadā) jāizstrādā monitoringa ziņojums un jāiesniedz (arī elektroniskā veidā) Vides pārraudzības valsts birojam.**

Ventspils novada pašvaldībai atbilstoši Noteikumu Nr. 157 27. punktā noteiktajam jā sagatavo informatīvais ziņojums par to, kā plānošanas dokumentā integrēti vides apsvērumi, kā ņemts vērā Vides pārskats, Biroja atzinums un sabiedriskās apspriešanas rezultāti, jāsniedz izvēlēta risinājuma pamatojums un jānorāda pasākumi ietekmes monitoringam. Tāpat jā sagatavo un atbilstoši Noteikumu Nr. 157 28. un 29. punktā noteiktajam jāpublicē paziņojums par plānošanas dokumenta pieņemšanu.

Biroja direktora p.i.,
Direktora vietniece,
Piesārņojuma novērtēšanas daļas vadītāja

(paraksts*)

I.Kramzaka

*Dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu